

Doltra, el mariner vidrerenc oblidat de la guerra de Cuba

Jaume Doltra va morir a l'hospital naval de Norfolk (Virgínia, EUA) el 1898 però el seu cos mai va ser repatriat

ANNA MULEÓN / DDG

Van marxar entusiasmats, aclamats per les multituds que veneraven els qui anaven a defensar l'honor d'Espanya. Però, després del desastre de l'esquadra espanyola aquell fatídic juliol a Santiago de Cuba, els qui van tornar ho van fer malparats, malalts, famolencs i aclaparats per la tristesa. La Guerra de Cuba de 1898 va deixar al seu pas una llarga relació de caiguts i les Forces Armades han tractat durant tots aquests anys de lloar la seva memòria. Però encara avui hi ha alguns d'aquests homes que romanen oblidats en cementiris dels Estats Units. Aquest és el cas de Jaume Doltra Falgueras, un mariner de Vidreres que va morir estant presoner a Norfolk (Virgínia, EUA) i que durant més d'un segle només ha tingut sobre la seva tomba la paraula Spaniard.

El capità de fragata Juan Escrigas Rodríguez, del Ferrol, ha rescatat la seva història i aconseguit que l'armada rendís el 18 d'abril un merescut homenatge al vidrerenc i a José García López de Barcelona, i a José Charlín Bouza, del Ferrol, que jeien al costat d'ell al cementiri de l'hospital naval de Norfolk. Escrigas, a més d'oficial i comandant de la fragata Blas de Lezo, és doctor en Història i investigador.

Va rastrejar durant anys la pista del que va passar amb els militars espanyols ferits en el conflicte, que van ser traslladats com a presoners de guerra als Estats Units. Ja fa uns anys, Escrigas va emprendre també amb l'arqueòleg de Saragossa Javier Navarro un filantròpic projecte per fer prospeccions per trobar una gran fossa comuna on els nord-americans haurien enterrat bona part dels morts de batalla naval de Santiago de Cuba, molts de gallecs, amb l'objectiu d'aconseguir després repatriar-los a Espanya.

El marí Doltra, com els seus altres dos companys oblidats, formava part de l'esquadra comandada per l'almirall Pascual Cervera i Topete, que va marxar cap a Amèrica el 29 d'abril de 1898. El de Vidreres formava part de la tripulació de l'Almirante Oquendo, que va ser enfonsat el 3 de juliol en batalla. L'esquadra sencera va patir la desgràcia quan va ser bloquejada a la badia de Santiago i van morir-hi 371 militars espanyols.

L'Almirante Oquendo no s'enfrontava a la batalla en les millors condicions; quan el van cridar era a l'Havana i va posar rumb a les illes de Cap Verd per unir-se a l'esquadra de l'almirall Cervera. No va poder atracar i el seu buc no es va netejar. Per tant, les condicions de la part submergida del buc eren molt dolentes i impedièren superar els 12 o 14 nusos de velocitat.

Doltra no va morir però la batalla el va deixar greument ferit; la mateixa sort van patir els seus dos companys García i Charlín. Tots tres van ser traslladats amb gairebé cinquanta ferits greus més a l'hospital naval de Norfolk. Van arribar a la costa de Virgínia a mitjans del mes de juliol. Les condicions en què es trobaven, unides a la difícil travessia, van provocar la mort de cinc dels soldats, que van ser llançats al mar. Un altre, possiblement García López, segons les investigacions d'Escrigas, va morir quan estaven a punt d'arribar i va desembarcar ja cadàver. La resta, entre ells el marí de Vidreres, van ser instal·lats en l'ala nord de l'hospital on "van rebre un bon tracte".

Al Diari de Girona del 30 d'agost del 1898 s'hi destacava que "a bord del vaixell hospital Solace, entre els ferits del personal que formava part de la destruïda esquadra de Cervera i figura el soldat d'infanteria de Marina Jaume Doltra Falgueras, natural de Vidreres". A principis d'agost, Espanya va admetre la derrota i el setembre els

Estats Units van alliberar als presoners.

Un senzill homenatge davant les tres tombes a Virgínia

Les tombes dels catalans Jaume Doltra i José Garcia i la del gallec José Charlín, situades una al costat de l'altra al cementiri de l'hospital de Norfolk, van passar inadvertides quan el Govern va iniciar, el 1916, la repatriació dels cossos dels presoners de guerra morts en territori americà. Mai van rebre un homenatge com els que havien estat els seus companys. Quan el capità Juan Escrigas va trobar les seves làpides, va recomanar a l'Armada que es posés fi ràpidament a aquesta injustícia. I així ho va fer. El 18 d'abril es va celebrar un senzill acte a Norfolk davant les seves làpides, aprofitant la presència a Norfolk de la fragata Blas de Lezo. Van presidir l'acte el vicealmirall Antonio Hernández, màxima autoritat de l'Armada als Estats Units, i el contraalmirall Michael C. Manazir, cap del Grup de Combat de l'Eisenhower. El mateix Escrigas va assistir i va demanar que l'acte es repetís cada vegada que un vaixell de l'Armada entri a Virgínia.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2012/05/02/doltra-mariner-vidrerenc-oblidat-guerra-cuba/560007.html?utm_source=rss